

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота з корейської філології на тему:

ІДІОЕТНІЧНА СПЕЦИФІКА КРИЛАТИХ СЛІВ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ

Студентки групи ПКор 24-20
факультету східної і слов'янської
філології
Освітньої програми:
Корейська мова і література та
переклад, західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.066 Східні мови та
літератури(переклад включно),
перша – корейська
Красноліцької Ольги Віталіївни
Науковий керівник:
к.ф.н., доц. Охріменко В.О.
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. КРИЛАТИЙ ВИСЛІВ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	4
1.1.Визначення поняття крилатий вислів та його особливості.....	6
1.2 Лінгвістичні дослідження крилатих слів.....	9
Висновки до Розділу 1.....	13
РОЗДІЛ 2. ІДІОЕТНІЧНА СПЕЦИФІКА КРИЛАТИХ СЛІВ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ.....	14
2.1. Крилаті слова, що відображають особливості культури та традиції.....	14
2.2 Крилаті слова, що віддзеркалюють історію та мудрість поколінь.....	18
Висновки до Розділу 2.....	23
ВИСНОВКИ.....	24
АНОТАЦІЯ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	29

ВСТУП

Фразеологізм – це вислів, у якому завжди присутній менталітет нації, її світосприйняття, її культура, її обличчя. Мова – особливий код менталітету, механізми і закономірності кодування і дешифровки якого передаються від покоління до покоління. Досвід історичного, культурного, духовно-морального розвитку нації кодується системою концептів, що складають фразеологічні одиниці.

Фразеологічні одиниці, виконуючи функції знаків «мови» культури, не тільки виражають, але й формують культурну самосвідомість етносів.

В останні десятиліття лінгвісти все частіше звертаються до досліджень фразеологічних одиниць з національно-культурної точки зору, що дозволяє проаналізувати, з однієї сторони, найрізноманітніші системні зв'язки в мові, а з іншої – виявити особливості культур носіїв досліджуваної мови, щоб розкрити загальні та специфічні характеристики національних особливостей.

Сьогодні до фразеологічного складу мови можна віднести прислів'я, приказки, крилаті вислови, що роблять мову більш милозвучною та є цікавою й актуальною темою дослідження.

Актуальність теми пропонованого дослідження полягає у загальній спрямованості сучасної лінгвістики до аналізу лексичного складу мови, зокрема фразеологічного фонду сучасної корейської мови, найцікавішою частиною якого постають крилаті вислови.

Мета курсової роботи полягає в дослідженні ідіоетнічної специфіки крилатих слів корейської мови.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- ознайомитися із визначенням поняття крилатих вислів та його особливостями;
- звернути увагу на дослідження крилатих слів у працях науковців;

- дослідити крилаті слова, що відображають особливості культури та традиції Кореї;
- проаналізувати крилаті слова, що віддзеркалюють історію та мудрість поколінь;
- на основі дослідження зробити кількісні підрахунки та ґрунтовні висновки.

Об'єктом дослідження є крилаті слова корейської мови.

Предметом дослідження є ідіоетнічна специфіка крилатих слів в корейській мові.

Матеріалом дослідження стали приклади крилатих висловів, дібраних методом суцільної вибірки з наукових праць, підручників словників з теми дослідження

При виконанні пропонованого дослідження були використані такі **методи дослідження** як проблемно-тематичний, описовий, фразеологічної ідентифікації, бібліографічний.

Наукова новизна зосереджується на вивченні фразеологізмів в корейській мові, яка має свої особливості та специфіку, яка відрізняється від інших мов.

Практична цінність вивчення фразеологізмів в корейській мові допомагає покращити рівень мовної компетенції в корейській мові. Знання крилатих висловів допомагає в розумінні вимови, граматики та лексики корейської мови. Корейські крилаті вислови можуть бути використані для збагачення мовного виразу та покращення мовних навичок при спілкуванні з корейськомовними людьми. Використання фразеологізмів у мовленні може зробити мову більш виразною та ефективною.

Структура курсової роботи: Загальний обсяг роботи становить 30 сторінок. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів та підрозділів, висновків, анотації, списку використаних джерел та літератури (28 найменувань).

РОЗДІЛ 1. КРИЛАТИЙ ВИСЛІВ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Визначення поняття крилатий вислів та його особливості

За своєю природою є складним об'єктом, який у різних своїх виявах може мати різні ознаки. Дослідження його природи й особливостей функціонування стало одним із головних завдань сучасної лінгвістики. Такий підвищений інтерес зумовлений тим, що ці конструкції є творчою базою всього лінгвокультурного процесу.

На сучасному етапі розвитку мовознавства можна виділити два лінгвістичних напрямки: у першому увага зосереджена на семантико стилістичних параметрах крилатих одиниць, в іншому – на стилістично жанровій характеристиці тексту (або групи текстів) сформованій за допомогою крилатих одиниць.

Як відомо, автором звороту «крилате слово» вважають давньогрецького поета Гомера. В його поемах цей зворот ми зустрічаємо багато разів: «Між собою обмінювалися словами крилатими тихо», «Він крилате слово промовив» («Іліада»).

Вперше зворот «крилате слово» як філологічний термін ввів німецький вчений Георг Бюхман (1822-1884). У 1864 році вийшла у світ його відома книга «Geflügelte Worte» («Крилате слово»). У книзі Бюхмана розглядається три критерії, завдяки яким слово або вираз стає крилатим:

- по-перше, літературне джерело або автор вислову мають бути доведеними;
- по-друге, слово або вислів повинні бути не лише загальновідомими – вони повинні водночас перейти в активний словник даної мови, хоча б іншою мовою;
- по-третє, вживання вислову має бути не тимчасовим, а доволі тривалим(17).

Слід відзначити, що процес формування термінологічної системи стосовно мовних утворень під назвою «крилаті слова» на сьогоднішній день не завершений. Лінгвісти користуються різними науковими термінами на позначення досліджуваних крилатих висловів: крилата цитата, крилате слово, крилатий вислів, влучний вислів.

Актуальним у цьому відношенні є дослідження Л. Дядечко, яка створила цілу систему термінологічних визначень для слів та висловів. Для загального найменування всіх типів крилатих висловів дослідниця пропонує термін «епонім» (від грецької ереа pteroenta – крилаті слова і опума – назва).

До системи термінів запропонованої Л. Дядечко, входять наступні терміни ептонімія (явище збереження «печаті авторства» у семантичній структурі вислова), ептонімічний (крилатий), ептонімічність (властивість слова бути крилатим), ептоніміка (сукупність ептонімів будь-якої мови), ептонімізація (процес перетворення вислову у крилатий), деептонімізація (процес втрати словом крилатості), ептологія (дисципліна, яка вивчає ептоніми), ептографія (наука, яка займається створенням ептонімічних словників)(17).

Вітчизняні дослідники А. П. Коваль і В. В. Коптілов у 1964 році зробили спробу об'єднати різні назви в одне ціле, опублікувавши книгу «1000 крилатих висловів української літературної мови». Мовознавці зазначають, що власне «крилаті слова» є частиною лексики, а «крилаті вирази» – це частина фразеології.

Відмінність у будові є найважливішою рисою, що відрізняє крилаті слова від крилатих виразів; за всіма іншими ознаками – і за походженням, і за стилістичними якостями – вони тотожні, це й дає підстави об'єднувати їх під загальною назвою «крилаті вислови» (11, с. 4).

Л. Г. Скрипник в монографії «Фразеологія української мови» об'єднує сталі формули, що являють собою часто повторювані в писемній і усній мові влучні вислови видатних осіб – письменників, філософів, учених, політичних діячів, під назвою крилаті вислови (слова), додаючи, що у вітчизняній

науковій літературі існують синонімічні найменування: літературна цитата, фразеологічна цитата, крилата фраза тощо(11, с. 44).

Компромісний варіант запропонував Б. С. Шварцкопф, який використовує разом із загальноприйнятими, а саме крилате слово і крилатий вислів, назву крилаті слова/вирази, яка виявляє діалектику лінгвістичного пізнання, що пройшло від обмежених уявлень про кількісний склад номінативних засобів мови до широких, коли до них були віднесені фразеологізми.

Дослідниця С. Г. Шулежкова, відзначаючи, що назва «крилаті слова» об'єднує різнорідні мовні феномени: власні імена, які отримали узагальнене метафоричне значення, афоризми, сентенції, гасла й заклики, питання, жартівливі репліки тощо, пропонує термін «крилаті одиниці», який позначає сукупність власне крилатих слів й власне крилатих висловів.

На думку мовознавця, все це доводить виправданість введення до наукового обігу цих термінів, якими повинна оперувати наука «крилатологія». Термін крилаті одиниці запропонований С. Г. Шулежковою був підтриманий дослідниками і отримав достатньо широкого розповсюдження.

Основними ознаками таких конструкцій є семантична цілісність, змістова насиченість (афористичність), зв'язок із вербальним середовищем формування означеної одиниці, влучність та художня виразність. До того ж, звернення до подібних словесних формул вимагає від мовця певного лексико-семантичного досвіду та знання екстралінгвістичного пракоконтексту.

Крилатий вислів, виділившись з екстралінгвістичного пракоконтексту, починає сприйматись як семантично повноцінна одиниця, що функціонально розкривається в системі взаємообумовлених понять, яку можна назвати «людина – середовище»(17).

Ця семантико-асоціативна система передбачає розгляд самого поняття «людина» як комплексу ознак в аспекті природа + соціум. Такий поділ стає для нас базовим у намаганні систематизувати усю різноманітність висловів, найбільш уживана група яких характеризує психофізичний рівень людини.

Семантична специфікація виразів цієї групи полягає в

- 1) ідентифікації суб'єктів дійсності,
- 2) називанні саме тієї семантичної домінуючої ознаки, яка асоціюється у свідомості мовця з певними людськими рисами чи фізичним станом,
- 3) включенні суб'єкта до певних суспільно визначених категорій.

Найтипівішими є характеристики людини за:

- здібностями: дар мови (слова), іскра божа, майстер на всі руки, майстер (мастак) на всякі (всі) штуки, майстер першої руки, майстер своєї справи (свого діла), тонке вухо;
- фізичними якостями, недоліками, фізичним станом: аршин у плечах, верства келебердянська (пирятинська, чугуївська, мальована, кров з молоком, лантух (мішок) з кістками (з маслаками), одні (ходячі) моці, ходячий мрець (мертвець);
- віком: бальзаківський вік, стара торба;
- статтю: прекрасна половина (стать) [роду людського];
- поведінкою, рисами характеру, вольовими якостями: агнець божий, аристократи духу, базарна баба, боже теля, вільна птиця, зальотна (залітна) птиця (пташка), вірне (певне) око [в лобі], всевидюче (всевидюще, видюче) око, господар (пан) становища, гостре око, дитина природи, дитя (син) природи, казанська сирота, козел відпущення, лицар (рицар) без страху й догани, лицар печального образу;
- психологічним станом, що може виявлятися в динаміці (породження певних дій) та статиці: муки серця, сердечні муки, муки Тантала, танталові муки, плач на ріках вавілонських, скрегіт зубовий, спортивний азарт;
- розумовими здібностями: золотий лоб, макітра розуму, мідний лоб, мідяне чоло, курячий мозок, курячий (короткий) розум,

- набитий (битий, непоправний, безнадійний, заплішений) дурень, осяче вухо (осячі вуха), палата розуму (ума);
- досвідом: бите око, битий жук, битий козир, битий (бита) собака, бравий вояк Швейк, живий літопис, жовтороте пташеня (пташа), морський вовк;
  - потребами (духовними, естетичними), мотиваціями, переконаннями: духовна (душевна, внутрішня) порожнеча, живий труп, мертві душі, символ віри;
  - емоціями та почуттями (включають назви самої емоції або фізичного, м'язового прояву останньої): стріла Амура, стріла Купідона, Амурова (Купідонова) стріла, крик (лемент) душі, кисла міна, сардонічний сміх, сміх крізь сльози(17).

Вислів як вербальний прояв певної емоції, негативної чи позитивної, виносимо окремо, оскільки тут маємо справу з окремою, самостійно окресленою функцією.

Наступний рівень – соціальний – розкриває місце людини в соціумі. Сформована суспільством морально-етична та правова база дозволяє людині осмислити своє місце на певній сходинці цього суспільного середовища, виходячи з трактування та розуміння основних категорій: «добро – зло», «прекрасне – потворне» (сюди можна додати весь комплекс естетичних категорій).

Функціональна суть крилатого виразу даної групи розкривається в аспекті надання образно-емоційної оцінки певним суб'єктам соціуму, що базується на уявленнях мовця про морально-правовий взірець суспільної поведінки: бісова (вража, зла, диявольська, лиха, лукава) личина, блудлива овечка, блудна вівця, блудний син.

Соціальна оцінка може надаватися як у плані ставлення людини до певного майна, так і в аспекті групової належності. У першому випадку маємо справу з так званим економічним статусом людини, що пропонує кількісний аналіз власності або констатує відсутність чи наявність останньої

взагалі: високі пороги, повна (набита, не порожня) кишеня (калитка), порожня (пуста, бідна) кишеня (калитка)(11, с. 70)

Наступний семантико-типологічний рівень, що дозволяє розкрити функціональну специфіку крилатого слова – образно-емоційна характеристика діяльності людини в цілому, її наслідків та ставлення суб'єкта до своєї діяльності, в тому числі й комунікативної.

1.2 Лінгвістичні дослідження крилатих слів

Важливою віхою в розвитку корейської пареміології і фразеології стало видання збірки прислів'їв Чон Як Ен. Лінгвіст представив і переклав прислів'я, які були актуальні за часів китайської династії Мін, і інтерпретував кожен одиницю.

Ще в 20 столітті дослідник продовжував займатися прислів'ями і опублікував новий збірник, в якому представив оригінальні прислів'я (китайською мовою). У 1922 році Кім Сан Ік (김상익) зібрав у свої книзі «조선속담» понад 1500 прислів'їв. Перший словник прислів'їв «조선속담» вийшов 1940 року.

Автори Кім Са Йоп 김사엽 та Пан Чон Хьон 방종현 уперше подали найбільшу кількість прислів'їв (понад 3 тисячі одиниць) та всі вирази надруковані вже корейським алфавітом хангиль.

Корейські прислів'я також привертали увагу науковців багатьох країн. Дослідження історії корейського фольклору цікаво подано в журналі «Korea Repository», який видавався англійською мовою в Сеулі в останнє десятиліття XIX століття. В окремих випусках цього журналу Х. Б. Альберт і Е. Б. Лендіс надрукували близько двохсот прислів'їв (2, с. 8).

У 1916 році американський дослідник Дж. С. Гейл опублікував збірку корейських прислів'їв «사과지남», в якій міститься близько 200 одиниць, що

перекладені англійською мовою. Серед японських учених корейські прислів'я також викликають інтерес.

У 1910 році з'явилася збірка прислів'їв у перекладі японською мовою, автором якої є Такахасі Аккіра. І 1914 року видано збірку «Корейські прислів'я і приказки з розповідями», котру уклав Такахасі Тору. Ця книжка містила близько тисячі корейських висловлювань у перекладі теж японською мовою.

Наступні вчені внесли свій внесок у розвиток теорії фразеології корейської мови: Но Су Рьон (노수련, 1936) «Вивчення фразеології», І Хун Джон (이훈중, 1961) «Фразеологізми та пов'язані з ними билиці», І Гі Мун (이기문, 1962) «Вивчення прислів'їв», Кім Джон Тек (김종택, 1971) «Вивчення ідіом», Кім Мун Чхан (김문창, 1974) «Дослідження фразеологізмів», Хван Хве Йон (황회영, 1978) та ін.

У 1962 році лінгвіст І Гі Мун (이기문) у книзі «Вивчення прислів'їв» виділив у самостійну лінгвістичну науку пареміологію, до складу якої відніс і фразеологізми. У 1966 році корейський мовознавець Кім Мун Чхан (김문창) дав свій термін фразеологізмам 속어 – це стале, нероздільне сполучення двох або більше слів, що мають особливу синтаксичну структуру.

Здебільшого він вивчав фразеологізми з соматичним компонентом «рука». Уперше вчений розмежував «широке» та «вузьке» розуміння фразеології. Кім Мун Чхан був прихильником «вузького» розуміння, виділив два розділи мовознавства: фразеологію, до якої відніс лише фразеологізми, та пареміологію – прислів'я, приказки, афоризми, загадки, метафору, заклики.

Помітні кроки до розв'язання теоретичних питань фразеології та семантичного аспекту фразеологічних одиниць було зроблено на початку 1970-х років.

Величезна заслуга у розробці цих проблем належить таким науковцям, як Кім Джон Тек (김종택, 1971) «Вивчення ідіом», Кім Мун Чхан (김문창, 1974) «Дослідження фразеологізмів», І Дже Ін (이재인, 1976), Ян Дон Хви

(양동휘, 1977), Хван Хве Йон (황회영, 1978), Сон Нак Пом (손낙범, 1978) «Словник фразеолізмів», Ким Гю Шін (김규신, 1978), Им Кьон Сун (임경순, 1979) та багатьом іншим.

У 1971 році з появою книги лінгвіста Кім Джон Тека “Вивчення ідіом” (이디엄 연구) почався новий етап становлення фразеології як самостійної лінгвістичної науки. Дослідження мовознавця дало поштовх до подальшого розвитку фразеології.

Кім Джон Тек назвав фразеологізм такими термінами 이디엄 / 관용어 та дав нове тлумачення фразеологізмам – це складне слово, словосполучення або речення, що має особливу синтаксичну структуру і за значенням схоже до слова, його компоненти мають узагальнено-переносне значення (12, с. 3).

Кім Джон Тек чітко визначив відмінність між фразеологізмом та словосполученням. Мовознавець намагався докладно проаналізувати фразеологізми, причини їх появ, типи, структуру та інше. Велику наукову цінність має фразеологічний словник, який вийшов 1978 року.

Автор Сон Нак Пом зібрав у цьому словнику більше 6000 фразеологізмів не лише активного, але й пасивного фонду. У словнику добре подано семантичну характеристику фразеологізмів. Але, на думку багатьох мовознавців, найбільшою і найбагатшою за мовним матеріалом збірка була видана у 1971 році.

Автор Лі О Рьон (이어령) зібрав не лише фразеологізми, але й прислів'я, приказки, просторіччя, метафори, складені слова, жаргонізми, афоризми тощо. Він переконливо довів, що фраземи та паремії є цінним надбанням народу і належить до культурної спадщини всього людства. До цього часу збірка вважається однією з найповніших. У кінці ХХ століття поступово активізувалися дослідження теорії фразеології.

У 80-ті роки було опубліковано багато праць, присвячених фразеології, укладено словники та збірки фразеологізмів. У 90-ті роки ХХ століття з'являються монографічні дослідження та дисертаційні праці. Можна виділити

таких мовознавців: Кан Ві Гю (강위규, 1990), Кім Мун Чхан (김문창, 1990), Чхве Кьон Пон (최경봉, 1992), Лі Чон Чхоль (이종철, 1993), Хон Че Сон (홍재성, 1993).

Також у цей період вивчення фразеології набуває різних напрямів. Корейський лінгвіст Лі Сан Ок (이상억, 1993) досліджує проблему фразеологічного словника, Кім Пон Мо (김봉모, 1994) вивчає діалектичні фразеологізми, Чан Се Гьон (장세경, 1994) та Чан Гьон Хві (장경희, 1994) досліджують фразеологічні одиниці.

Якщо говорити про українських дослідників, то нас сторінках статті С. Козловського «Особливості перекладу корейських фразеологічних одиниць з компонентом 耨 на позначення процесів удобрювання землі українською мовою автором було розглянуто фразеологічний масив корейської мови з компонентом 耨 на позначення процесів удобрювання землі.

Проаналізовано первинну та вторинну номінації зазначених фразеологічних одиниць, можливості їхнього перекладу українською мовою у зв'язку із розбіжностями українського і корейського сільського господарства, що знайшло віддзеркалення у фразеології корейського народу.

У статті В. Жили «Основні джерела походження корейських фразеологізмів» автором визначено та прокласифіковано основні джерела походження фразеологічних одиниць. Розглянуто класифікації корейських мовознавців та подана власна.

Крім того, пареміолог Лім Су видав низку наукових статей, що стосуються корейських паремій. У 1982 році вийшла у світ книга «Корейські народні вислови», яка дала змогу читачеві докладніше ознайомитися з корейським фразеологічним фондом. У 2003 році збірку перевидали. У новій книжці прислів'я подано за тематичним принципом, що, на думку автора, має полегшити ознайомлення з матеріалом.

Висновки до Розділу 1

Розглянувши питання крилатий вислів, як об'єкт наукового дослідження, можна зробити висновки, що процес формування термінологічної системи стосовно мовних утворень під назвою «крилаті слова» на сьогоднішній день не завершений. Лінгвісти користуються різними науковими термінами на позначення досліджуваних крилатих висловів: крилата цитата, крилате слово, крилатий вислів, влучний вислів.

Величезна заслуга у розробці цих проблем належить таким науковцям, як Кім Джон Тек (김종택, 1971) «Вивчення ідіом», Кім Мун Чхан (김문창, 1974) «Дослідження фразеологізмів», Лі Дже Ін (이재인, 1976), Ян Дон Хви (양동휘, 1977), Хван Хве Йон (황회영, 1978), Сон Нак Пом (손낙범, 1978) «Словник фразеологізмів», Ким Гю Шін (김규신, 1978), Им Кьон Сун (임경순, 1979) та багатьом іншим.

РОЗДІЛ 2. ІДІОЕТНІЧНА СПЕЦИФІКА КРИЛАТИХ СЛІВ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ

2.1. Крилаті слова, що відображають особливості культури та традиції

Одним із джерел корейської культури та традицій є вірування, до яких можна віднести і міфологізм, адже він присутній з давніх давен. Саме тому, міфологія стала в деякій мірі поштовхом до утворення певних крилатих висловів. На приклад: 물귀신 – Водяний демон. У корейських переказах цей водяний часто тягнув плавців на дно. Причому, як правило, бавлячись. Тож зрозуміло, яких людей корейці нагороджують цим епітетом.

까마귀가 형님 삼겠다 – «Ти, мабуть, брат ворони». Таке може сказати мати синові, котрий повернувся додому після довгої відсутності. Взагалі, порівнювати людину з тією чи іншою твариною чи птахом заведено у багатьох народів. Є втішні порівняння «відображений як барс», а є й образливі «сестра тобі крокодил». Останнє натякає на вугри чи грубу шкіру. Як не згадати російську приказку – «Тамбовський вовк тобі товариш».

용두사미 – «Голова дракона, а хвіст змії». В українському мовознавстві є її аналог «Колос на глиняних ногах». Все, що починається чудово, а кінчається пшиком. Корейці ще кажуть: «Почав малювати тигра, а закінчив кішкою».

상갓집개 – «Як собака у будинку, де жалоба». Таке сумне порівняння наводить зазвичай гість, якого не дуже привітали. Кажуть, що вперше виголосив його Конфуцій, який багато поневірявся Китаєм, перш ніж влада піднебесної звернула увагу на його вчення. У дні поневірянь великий філософ часто порівнював себе з собакою в будинку, де справляють жалобу.

사돈의 팔촌 – «Сьома вода на киселі». У разі переклад зроблено за змістом. А якщо мова зайшла про родинні зв'язки, то варто трохи докладніше розібрати, як з цим справи в Країні Ранкової Свіжості. Корейці прискіпливо відстежують лінію родичів з боку батька, а материнську лінію вважають

другорядною. Коли просто кажуть «батько», «мати», «дідусь», «бабуся», «двоюрідний брат», то це одразу мається на увазі лінія з боку чоловіка, а якщо з боку дружини, то треба зазначити обов'язково. Також у корейців велике значення має вікова категорія родича, тому не можна сказати просто «брат», «сестра», а обов'язково старший або молодший. Свати вважаються далекими родичами.

처삼촌 벌초하 듯 – «Працює так, ніби прибирає могилу дядька дружини». Ця приказка теж із розряду на тему про родинні зв'язки. Все, що стосується лінії дружини, як ми знаємо, нехтується. І ось людина прибирає могилу, що для корейця (і не тільки для корейця) вважається святим обов'язком живих і тут завзятість лише заохочувальна. Але хто такий дядько дружини? Сьома вода на киселі. Ось чому, працівника, що виконує обов'язки абияк, корейці з глузуванням порівнюють з чоловіком, який прибирає могилу дядька дружини.

빙어리 삼년, 귀머거리 삼년 – «Три роки німа і три роки глуха». Видаючи доньку заміж, деякі батьки все ще радять дотримуватися абсолютної відданості сім'ї чоловіка. Згідно з конфуціанськими законами, першим із «семи гріхів, за які чоловік мав право вигнати свою дружину» була – непокора батькам чоловіка.

Іншими були нездатність виробляти дітей, перелюб, ревності, неприємна хвороба, балакучість і злодійство. Ці вирази все ще в ході, але вони не відображають велику незалежність жінок сьогодні.

Було й таке глузування: «Якщо не досягаєш успіху як невістка, навіть сільські собаки будуть дивитися зверхньо». А ось порада свекрухи: «Одерни невістку, яка все ще перебуває в сукні веселки».

У ширшому контексті рада означає, що свекруха має домінувати над невісткою із самого початку. Як тут не згадати жорстокий звичай у російських сім'ях, коли новий чоловік просто так, для розуміння, про запас, рано після

весілля бив дружину. Або горезвісну фразу – «дружина та злякається чоловіка». Або – «б'є, значить, любить».

하늘을 보아 별을 따지 – «Щоб зірвати зірку, треба подивитись на небо». Даний крилатий вираз є на багато випадків життя. Але вимовляючи її, корейська жінка має на увазі ось що – якщо чоловік хоче, щоб вона народила сина, то треба частіше ночувати вдома, а не гасати по відрядженнях. Сама космічна тема виникла не випадково: у конфуціанському віруванні дружина повинна дивитися чоловіка як у небеса – знизу вгору. А виносити та народити хлопчика все одно, що зірвати з неба зірку.

Ще однією специфікою походження крилатих слів є вірування – конфуціанство. Рик лева. 사자후(сачаху). Цар звірів загарчав і всі замовкли. Найпереконливіший аргумент, хоча, можливо, і не найсправедливіший[29].

У проповіді Будди йдеться про «гарчання лева», як про кінцеву істину, відкидаючи всі суперечки, інші аргументи, пропозиції. У наші дні популярна аналогічна приказка – «Коли каже радіо Сеула, іншим радіостанціям варто помовчати». Коротше, закрій рота, коли мовить старший».

Човен-задира. 건달(Кондаль). Човен. Але не з тих, хто спокійно ніжитья на печі. Корейська «кондаль» від неробства любить, граючи плечем і кулаком, задирати оточуючих. Так, що слово «плече» та «кулак навіть стали синонімом слова «кондаль».

Тим часом словом «кондаль» називали буддійське божество – покровителя музики, яке вдихаючи пахощі, плавало в ароматному диму. Божество асоціювалося з музикантами, а до них у корейському суспільстві в ті давні часи, завжди ставилися як до низького та лінивого стану. А потім, мабуть, думка змінилася, і тепер уже музиканта не варто кривдити цим словом. Особливо, музиканта-ледаря, що грає плечем.

Читати буддійські сутри корові. 쇠 귀에 경읽기. Найімовірніше, ніхто не пробував робити цього. Оскільки абсолютно марне заняття. Але все одно

знаходяться люди, які готові не лише читати сутри корові, а й метати «все одно що горохом об стінку» (український аналог корейської приказки).

Від думки до думки. 이심전심 (Ішімчошім). Друзі іноді розуміють одне одного без слів. Таке вгадування думок по-корейськи називає «ішімчошім» – «ця думка, та думка». Коли ви розумієте, що хочуть сказати, можете сміливо вимовляти ці слова.

Кажуть, якось Будда зірвав квітку лотоса і запитливо глянув на своїх учнів. Ті старанно намагалися відгадати думки вчителя, але все було марно. Лише один студент дивився на Будду та посміхався. Це була відгадка питання. З того часу фраза «Будда зірвала квітку, і її учень посміхнувся» означає те саме, що й «ішімчошім».

Син храму. 절집 아들. Основний обов'язок сім'ї – продовження роду. Але якщо дітей немає, із цього положення виходили по-різному. У багатих сім'ях, як правило, рятувала наложниця. Але і якщо це не допомагало, дружина, як простолюдинка, вирушала до монастиря, де перебувала сто днів у молитвах. І після повернення незабаром завагітніла. Щоправда, дитина часто з'являлася на світ трохи недоношеною, але оскільки вона була бажаною, то загальними турботами виходжували її. Сусіди, звичайно, говорили про «жінок, які приносять дітей із храму», але в очі сказати не сміли, бо, як кажуть, «свічку над ними не тримали».

Монах неспроможний сам собі обриту голову. 중이 제 머리 못 깎는다. Мається на увазі обряд посвячення у ченці, який над ченцем може здійснити лише один із наставників храму. Загальний сенс такий: не роби того, що тобі не наказано.

Монстр. 아귀(акві). Буддисти вірили, що жадібна людина після смерті перетворюється на монстра, який завжди голодний. У цього «акві» живіт як гора, але рот як вушко голки. Звичайно, таким ротом такий живіт не заповнити.

Ось чому на буддійських картинах «акві» виглядає виснаженим і голим, з животом, що стирчить, який ніколи вже не наповниться повністю.

Вам снилася свиня? 돼지 꿈 꾸었냐? Це щасливий сон. Після такого сну корейці відразу біжать купувати лотерейні квитки. Тільки про свиню, що наснилася, не треба нікому розповідати, інакше успіх перейде до співрозмовника. Але якщо вже вам так треба поділитися з дружиною, то найкраще робити це вночі, попередньо тричі прокричавши ім'я собаки, щоб налякати підслуховувачів(27).

Корейський сонник свідчить, що успіх супроводжує ще тим, хто їсть уві сні сире м'ясо, або бачить корову, що бредє до будинку. Горе тим, кого уві сні змусили працювати граблями чи плугом, хто виявився зметеною повінню. Втратили зуб уві сні – готуйтеся до похорону родича. Сміх уві сні – плач наяву. Дивно, корейці їдять собачатину, але сон, пов'язаний із собакою, загрожує не найкращими наслідками. Нехай краще насниться свиня.

2.2 Крилаті слова, що віддзеркалюють історію та мудрість поколінь

Історичне минуле має кожен народ і тому нерідко історія є джерелом певних лінгвістичних одиниць. До таких одиниць можна віднести і крилаті слова в корейській мові. Наступна приказка 불가사리가 쇠 먹듯 한다 – «Їсть, як поїдач металу Булькасарі»

산 넘어 산 - "Гора за горою", цей фразеологізм використовується, щоб описати безвихідну ситуацію, коли здається, що проблема насправді складніша, ніж здавалося на початку.

입이 무겁다 - "Важкий рот", використовується для опису людини, яка не може або не хоче розповідати секрети або інформацію.

소문난 장소 - "Відоме місце", цей фразеологізм використовується для опису місця, яке дуже відоме або знамените.

가슴에 쓰다 - "Писати на серці", використовується для опису важливих або емоційних подій, які залишаються в пам'яті на довгий час.

말보다는 실천으로 - "Не словами, а діями", цей фразеологізм використовується для підкреслення важливості дій в порівнянні зі словами.

밑 빠진 독에 물 붓기 - "Наливати воду в яму без дна", використовується для опису безглуздої дії, яка не має сенсу або принесе більше шкоди, ніж користі.

Не поминай тигра, бо з'явиться. 범도 제 말하면 온다. Як каже легенда тисячі років тому син Всевишнього спустився на землю і запропонував тигру та ведмедеві перетворитися на людей. Для цього він поставив одну умову, що звірі сто днів житимуть у темній печері та харчуватимуться одним часником.

Тигр відмовився, а ведмідь набув вигляду прекрасної жінки. І народила сина, який і став першим королем Кореї під назвою Тангун. У цій легенді є одна незаперечна достовірність – що, часник корейці дуже люблять

Він чесний як міністр Хван. 깨끗하기가 황희 정승. Хван Хі, міністр суду династії Лі, уславився тим, що ніколи не брав хабарів. І жив так скромно, що, кажуть, його дружина й дочка мала одну вихідну спідницю на двох. На воротах його будинку висіли тухла курка і рулон шовку, що згнив, на якому були накреслені імена хабарників.

На повчання, так би мовити, безбожним відвідувачам. Тому будь-який чиновник може пишатися, якщо його порівнюють із непідкупним міністром. Але слабка людина. Ось притча про двох друзів, які поклялися ніколи не давати хабара, щоб влаштуватися на тепле місце. Минали роки, і один із них не витримав і пішов у будинок високопосадовця з хабарем. Йому назустріч вийшов секретар, щоб прийняти винагороду. То був його друг.

Крик сороки – до добрих новин. 까치가 울면 좋은 소식 있다. Король виправив у вигнання мудрого наставника на пустельний острів Чеджу, де опальний дворянин прожив десять років у злиднях і самоті. Раптом одного

разу на подвір'я його будинку залетіла сорока і прострекотала три рази (три – щаслива кількість у Кореї).

І того ж дня до берега причалило судно з добрими новинами. Старий король усунутий, а новий жити не може без мудрого наставника. Вже на кораблі колишній засланець побачив сороку, що сиділа на щоглі. З того часу корейці вважають, що ранковий стрекот сороки у дворі будинку – до добрих гостей або хороших новин. Не випадково цей птах є талісманом корейської поштової служби.

Навіть за десять днів тигр не зможе його загризти. 호랑이가 열흘을 뜯어 먹어도 남을 사람. Дуже міцна людина.

Вийняв меч, побачивши комара. 모기 보고 칼을 뽑다. Іншими словами – вирішив курити з гармати горобцями.

Без підштовхування в бік не може вклонитися. 옆구리 찢러서 절 받기. Ввічливість під тиском, ввічливість під примусом. Словом, нещирість.

Лежить під хурмою із відкритим ротом. 감나무 밑에서 입 벌리고 있다. Це про людину, яка хоче «без праці – вийняти рибку зі ставка». Як жінки Кьосона, що відсилають своїх чоловіків. 개성 여자 남편 보내듯 한다.

Стародавнє місто Кьосон на південному заході Північної Кореї було великим торговим центром. Його купці часто вирушали до Китаю. Їхні дружини настільки звикли до від'їздів та приїздів чоловіків, що проводжали та зустрічали їх без особливих емоцій. Так що епітет «як жінки Кьосона» заслуговують на дуже холодні представниці прекрасної статі.

Чесати чужу ногу під час сну. 자다가 남의 다리 긁는다. Тобто навіть уві сні лізти у чужі справи(27).

Чорнильна точка. 낙점 Зрозуміло, що йдеться не про розділовий знак. А про те, що треба поставити крапку над «I», підбити остаточний підсумок. У Стародавній Кореї, коли королю подавали список кандидатур на одне чиновницьке місце, він біля обраного імені ставив крапку. Так що, якщо про

когось сказати, що він із тих, хто відзначений точкою, то це звучить дуже приємно.

Все перенести заради помсти ворогові. 와신 상담 Китайський імператор був переможений у битві із противником. У передсмертну хвилину він заповів синові помститися за його загибель. З того часу син замість зручного ліжка спав на твердому ліжку, щоб це ліжко весь час нагадувало йому про помсту.

Усі помічники, входячи в його покої, мали мовити: «Не забудьте, ваша величність, хто вбив вашого батька!» (Як тут не згадати аналогічний випадок із римським імператором, якому теж увесь час нагадували, що «Карфаген має бути зруйнований»).

І ось що далі сталося. Син помстився ворогові, але всупереч порадам помічників, зберіг йому життя. Переможений ворог теж вирішив весь час пам'ятати про помсту і вибрав для цього оригінальний спосіб. Він постійно носив із собою жовчний міхур і облизував його, щоб гіркий присмак не давав йому забути про поразку.

Через якийсь час він зібрав нову армію знову пішов війною на китайського імператора і переміг. Тепер він вирішив пощадити переможеного ворога. Але той відмовився і наклав на себе руки.

У той час, коли тигри курили тютюн. 호랑이 담배 피우던 시절 이야기 Про щось давно минуле. Тютюн проник у Корею наприкінці 19 століття через Японію. Тож приказка має межі минулого. А от, коли росіяни кажуть – «Коли рак на горі свисне», то це вже точно про невизначене майбутнє(29).

Є старовинна гравюра, на якій намальований тигр, що вальяжно розвалився на спині і курить довгу бамбукову трубку. Найімовірніше, це була пародія на «янбан» – правлячого стану феодальної Кореї. Стан зник, але людей, які бажають жити як «янбан», вистачає.

Висновки до Розділу 2

У корейській мові можна простежити наявність крилатих слів, як складової фразеологічних одиниць. До крилатих слів, що відображають особливості культури та традиції можна віднести 까마귀가 형님 삼겠다 – «Ти, мабуть, брат ворони», 용두사미 – «Голова дракона, а хвіст змії», 하늘을 봐야 별을 따지 – «Щоб зірвати зірку, треба подивитись на небо», рик лева. 사자후(Сачаху), човен-задира – 건달(Кондаль), читати буддійські сутри корові. 쇠귀에 경읽기.

До крилатих слів, що віддзеркалюють історію та мудрість поколінь в корейській мові можна віднести наступні, такі як 불가사리가 쇠 먹듯 한다 – «Їсть, як поїдач металу Булькасарі», чесати чужу ногу під час сну. 자다가 남의 다리 긁는다, у той час, коли тигри курили тютюн. 호랑이 담배 피우던 시절 이야기, все перенести заради помсти ворогові. 와신상담.

Таким чином, в основу корейських крилатих виразів лягають історичні події, вірування та традиції поколінь.

ВИСНОВКИ

Дослідивши питання ідіотнічну специфіку крилатих слів сучасної корейської мови можна зробити висновки, що на сучасному етапі розвитку мовознавства можна виділити два лінгвістичних напрямки: у першому увага зосереджена на семантико стилістичних параметрах крилатих одиниць, в іншому – на стилістично жанровій характеристиці тексту (або групи текстів) сформованій за допомогою крилатих одиниць.

Відмінність у будові є найважливішою рисою, що відрізняє крилаті слова від крилатих виразів; за всіма іншими ознаками – і за походженням, і за стилістичними якостями – вони тотожні, це й дає підстави об'єднувати їх під загальною назвою «крилаті вислови».

Основними ознаками таких конструкцій є семантична цілісність, змістова насиченість (афористичність), зв'язок із вербальним середовищем формування означеної одиниці, влучність та художня виразність. До того ж, звернення до подібних словесних формул вимагає від мовця певного лексико-семантичного досвіду та знання екстралінгвістичного пракоконтексту.

Крилатий вислів, виділившись з екстралінгвістичного пракоконтексту, починає сприйматись як семантично повноцінна одиниця, що функціонально розкривається в системі взаємообумовлених понять, яку можна назвати «людина – середовище».

Величезна заслуга у розробці цих проблем належить таким науковцям, як Кім Джон Тек (김종택, 1971), Кім Мун Чхан (김문창, 1974), Лі Дже Ін (이재인, 1976), Ян Дон Хви (양동휘, 1977), Хван Хве Йон (황회영, 1978), Сон Нак Пом (손낙범, 1978), Кім Гю Шін (김규신, 1978), Им Кьон Сун (임경순, 1979) та багатьом іншим.

У корейській мові можна простежити наявність крилатих слів, як складової фразеологічних одиниць. До крилатих слів, що відображають

особливості культури та традиції можна віднести 까마귀가 형님 삼겠다 – «Ти, мабуть, брат ворони», 용두사미 – «Голова дракона, а хвіст змії», 하늘을 봐야 별을 따지 – «Щоб зірвати зірку, треба подивитись на небо», рик лева. 사자후(Сачаху), човен-задира – 건달(Кондаль), читати буддійські сутри корові. 쇠귀에 경읽기.

До крилатих слів, що віддзеркалюють історію та мудрість поколінь в корейській мові можна віднести наступні, такі як 불가사리가 쇠 먹듯 한다 – «Їсть, як поїдач металу Булькасарі», чесати чужу ногу під час сну. 자다가 남의 다리 긁는다, у той час, коли тигри курили тютюн. 호랑이 담배 피우던 시절 이야기, все перенести заради помсти ворогові. 와신상담.

Таким чином, в основу корейських крилатих виразів лягають історичні події, вірування та традиції поколінь.

주석

학기말 논문은 "한국 표어의 이디오-에스닉 특성"은 이디오-에스닉 특성을 고려하여 한국어 캐치프레이즈 사용의 특성을 연구하는 데 전념합니다. 이 작업은 한국어에서 날개 달린 단어의 의미, 기원 및 다양한 맥락에서의 사용을 고려하여 분석합니다. 민족특색 연구를 통해 한민족의 의미, 역사, 문화와 관련된 날개달린 우리말의 구체적인 특징을 밝힐 수 있었습니다. 또한 우리말 표어의 민족적 특성을 고려하여 표어를 다른 언어로 번역하는 문제도 고려합니다. 연구 결과는 한국어와 한국 문화를 공부하는 학생들과 한국어 텍스트를 다른 언어로 번역하는 번역가들에게 유용할 수 있습니다. 용어 논문은 또한 한국어에서 사용되는 몇 가지 일반적인 캐치 프레이즈와 그 의미를 조사합니다. 또한 한국 문학과 문화에서 캐치프레이즈의 역할을 분석하여 한국인의 사고와 세계관에 미치는 영향을 확인할 수 있었습니다.

이 학기 논문은 한국어 표어의 고유한 민족 특성을 조사합니다. 한국 문화와 언어의 맥락에서 다양한 유형의 표어와 그 의미를 분석합니다. 이 연구는 또한 한국어 표어가 가족, 연장자 공경, 깊은 민족적 정체성과 같은 한국의 전통적 가치를 반영하는 표현을 일반적으로 사용한다는 것을 발견했습니다. 또한 날개 달린 말은 우리말에서 감정과 기분을 전달하고 사람 사이의 소통과 결속을 강화하는 데 사용되는 것으로 밝혀졌습니다.

이 연구는 국어사전과 문화학 서적 등 문헌 자료 분석을 바탕으로 이루어졌습니다. 또한, 한국어 원어민을 대상으로 다양한 맥락에서 욕을

사용하는지 조사한 결과, 한국어에서 욕을 사용하는 것은 한민족의 고유한 민족적 특성과 문화를 반영하고 있음을 알 수 있습니다. 이러한 특성에 대한 연구는 한국어와 한국문화를 공부하는 학생들의 의사소통 능력 향상과 문화 간 역량 개발에 유용할 수 있으며, 나아가 한국어 텍스트를 다른 언어로 번역하는 번역가들에게 실질적인 시사점을 줄 수 있을 것입니다.

학기말 논문은 또한 민족특질이 다른 언어 화자의 한국어 학습에 미치는 영향을 분석하였습니다. 표어의 사용은 한국인의 역사, 문화 및 사고방식에 따라 달라지기 때문에 한국어가 모국어가 아닌 사람들은 다양한 맥락에서 표어의 진정한 의미와 사용법을 이해하기 어려울 수 있습니다. 따라서 날개 달린 단어의 민족적 특징에 대한 연구는 비원어민이 한국 문화와 사고를 더 잘 이해하는 데 도움이 될 수 있습니다. 민족적 특성을 고려한 날개 달린 단어 사용의 구체적인 특징을 밝힐 수 있습니다. 본 연구의 결과는 한국어와 한국문화 연구에 관심이 있는 학생, 교사 및 번역가에게 유용할 수 있습니다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Алексахіна Т. О. Визначення фразеологізму та його властивостей / Т. О. Алексахіна // Нова філологія. – 2014. – №65. – С. 80–87.
- Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології / М. Ф. Алефіренко. – Харків : Вища школа, 1987. – 135 с.
- Баран Я. А. Фразеологія у системі мови : автореф. дис. на здобуття доктора філол. наук : спец. 10.02.15 – загальне мовознавство / Я.А.Баран. – К., 1999. – 32 с.
- Баран Я. А. Фразеологія: знакові величини. Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. / Я. І. Баран, М. І. Зимомря, О. М. Білоус, І. М. Зимомря. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 256 с.
- Брацун О. І. Поняття «крилатий вислів» та його метамовна інтерпретація / О. І. Брацун // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – №1. – С. 87–91.
- Джерела походження фразеологізмів. Сфери вживання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://helpiks.org/8-30284.html>
- Доценко Т. Сучасний стан дослідження крилатих висловів болгарської, української та російської мов / Т. Доценко // Проблеми слов'язнавства. – 2007. – Вип.56. – С. 271–277.
- Дубчук М. Я. Крилаті вислови, як об'єкт дослідження та особливості трактування концепту «щастя» в крилатих одиницях латинської мови / М. Я.

Дубчук // Наукові записки. Серія «Філологічна». – 2010. – Вип.13. – С. 200–204.

Жайворонок В. В. Символіка народного та авторського (крилатого) слова й виразу / В. В. Жайворонок // Мовознавство. – 2005. – №3-4. – С. 138–147.

Забуранна О. В. Антропоцентризм у сфері фразеологічного значення / О. В. Забуранна // Мовознавство. – 2003. – №2. – С. 55–59.

Комар Л. Фразеологічне багатство української мови / Л. Комар // Молодь і ринок. – 2011. – №12. – С. 127–130.

Лебеденко Ю. М. Прислів'я та приказки: номінація, складова контексту чи мікротекст? [Електронний ресурс]/ Ю. М. Лебеденко. – Режим доступу : <http://nashe-chtivo.ru/fo1.html>

Павлова О. Мова науки та її лексичний склад // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Львів, 2006. – №559. – С. 25–31.

Пастрома Н. В. Функціональна специфіка крилатого виразу як номінативної конструкції [Електронний ресурс]/ Н. В. Пастрома. – Режим доступу : <http://movoznavstvo.com.ua>

Продан Ю. П. Поняття «термін-фразема» у лінгвістиці / Ю. П. Продан // Термінологічний вісник. – 2016. – Вип.2. – С. 116–121.

Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови / Л. Г. Скрипник. – К. : Наукова думка, 1973. – 280 с.

Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови: Навч. посіб./ В.Д Ужченко, Д.В. Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 494 с.

Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 497 с.

Шиленко О. Термін-фразеологізм: проблеми визначення [Електронний ресурс] / О. Шиленко. – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/6186/1/08soatfp.pdf>

강현화 (2005) 속어표현의 사전처리 문제에 관하여. 연세어문학. – 173–183 쪽

두전하 (2011), '고유어계 관용구와 한자어계 관용구의 비교 연구',

묘춘매 (2008), '한국 한자어 관용 표현의 유형 연구', 강원대학교 박사학위논문.

문금현 (1998) 국어의 관용 표현 연구, 서울대학교 박사학위논문

문금현 (1999), '국어의 관용 표현 연구', 서울: 태학사.

박명아 (2000) 국어 신체어 관련 관용표현 연구. 충남대학교 교육대학원 국어교육 전공. – 59 쪽.

박세영. – 관용어와 속담의 특성. – 서울. – 273–306 쪽

박영준 (2007), 최경봉. 관용어 사전. 서울. 인하대학교 석사학위논문.